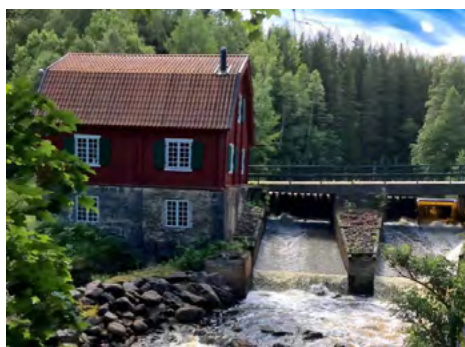

X-ING GÄVLEBORG

JUBILEUMSSKRIFT 1995 - 2025

30

*Hela Sverige
ska leva!*

Innehåll

Inledning	3
Hela Sverige ska leva - Rörelsen som gav bygderna en röst.....	4
Bildandet av X-ing Gävleborg	6
Uppstarten av X-ing Gävleborg Från idé till kraft i hela länet (1995-1997).....	8
X-ing vid millennieskiftet - Ett vägval framåt.....	9
Landsbygdsriksdagen i Sandviken 2014 - När kraften samlades	11
Nya tider, nya vägar - Landsbygdkraften i rörelse	16
Två flaggskepp hos X-ing Gävleborg.....	17
Tillsammans för Gävleborg (2020-2024).....	19
Mötesplatsen - I många olika skepnader.....	20
X-ing Gävleborg - Mot nästa kapitel.....	22
Fortsatt verksamhet hos X-ing Gävleborg	23
Bygdeutveckling med metoden FMP	26
Vikten av att jobba med lokal utvecklingsplan	27
En effekt efter projektet Förädlingsmackapären	28
Grattis på jubileet!	30
Om arbetet bakom denna skrift	31
Mot framtiden X-ing Gävleborg på fortsatta äventyr.....	32

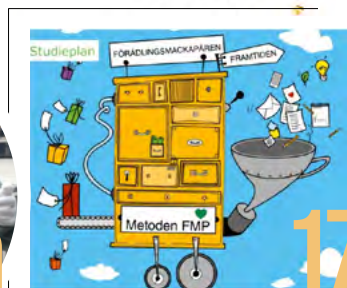
Ansvarig utgivare: Jenny Breslin
 Redaktörer: Helena Näslund och Lena Husén
 Layout och tryck: Bok & Tryck AB, Bollnäs 2025

tryckår 2025 1011

X-ING GÄVLEBORG 30 ÅR

INLEDNING.

TÄNK ATT KUNNA KLIVA AV RESAN för ett ögonblick, pausa tiden och stående på mitten ta in de hisnande perspektiven från allt som skett i historien och allt som kommer hända i framtiden. Just det har vi som ordföranden äran att få göra i den här jubileumsskriften; på uppdrag av en hel organisation och alla dess människor som bidragit, utvecklats, skrattat, träffats, skapat, slagits och brunnit av engagemang för allas våra landsbygder fram till denna 30 års dag.

Vi som finns här i Hela Sverige ska leva i Gävleborgs län, kamratligt kallat X-ing, vill med vårt frande och dessa texter göra ett avtryck från alla som gått före oss och ett avstamp för det som kommer. Vi tar med oss lärdomar från förr; Värdegrunden som skapats är både stor och inkluderande i det rättvisa i att hela Sverige ska leva. Den är också personlig och påminner om den lokalbefolkning som ska lyftas fram i alla lägen i slagordet "Du är expert på din bygd".

På den korta hållplatsen år 2025 har vi en regional medlemsorganisation att tyda, tolka och värna om som omfattar två landskap, olika som syskon men lika vackra. Vårt sätt är att välja kamratskap och personlig utveckling, skapa nätverk och strukturer till gagn för bygderna, att vilja vara goda företrädare och att tro att vi kan lära oss så mycket mer om vi vågar prova både nytt och svårt. Vi har ett nödvändigt delat ordförandeskap för att ingen del i den här rörelsen är ett ensamjobb. Vi arbetar i mellanrummen för att föra över kunskap och behov från gräsrotterna till de som behöver höra och förstå, och sprida beröm tillbaka till de som förtjänar.

Framtiden kan ibland och kanske särskilt just i våra dagar vara svår och osäker. Men vår organisation har alltid byggt på enkelheter som är motvikt till oro- att arbeta nära, vardagligt, med människor man känner och att man börjar i det lilla för att växa mot det större. Ber man någon ur denna folkrörelse om ett minne av landsbygdsutveckling kan alla berätta om en fikastund, byafest, säsongsavslutning, nyöppning, tidningsartikel, vinst, strid, projektidé, glad

Jenny Breslin och Olle Persson

” Vi kan mycket, gör mycket, och vill ännu mer – tillsammans är vi oslagbara ”

eller tråkig nyhet och vilka som delat den stunden. Alla vet också när de förstod vikten av att engagera sig för sin egen bästa plats på jorden. Vi vill uppmana alla att hålla fast vid dessa minnen, de är det levande beviset på vår gemensamma resa.

Om vi ska välja något för framtiden som också är landsbygdernas styrka så är det närheten till naturen, människors behov av tid och utrymme och krisberedskap i gemenskap. Kan vi fortsätta med de goda värden vi redan förvaltar så blir framtiden genast mycket ljusare. Kanske behöver den moderna världen sina landsbygder mer än de anar.

Tiden rusar oavsett vidare och X-ing resan likaså, vi hälsar tack till de som startat och fortsatt och varsågod till nästa bärare av framgångsrika landsbygder i Hälsingland och Gästrikland.

Väl mött i framtiden!

Jenny Breslin och Olle Persson
Ordföranden Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg

HELA SVERIGE SKA LEVA.

– Rörelsen som gav bygderna en röst

NÄR KAMPANJEN HELA SVERIGE SKA LEVA STARTADE i slutet av 1980-talet var det ur en stark känsla av att landsbygdernas framtid stod på spel. Nedläggningar av skolor, postkontor och butiker, avfolkning och centralisering skapade oro och frustration. Samtidigt växte något nytt fram: en vilja att ta ansvar för den egna bygdens framtid.

Kampanjen samlade människor över hela landet – från Tornedalen till Skåne – i en gemensam uppmaning: hela Sverige måste ges möjlighet att leva. Den så kallade landsbygdens budkavle vandrade mellan över tusen platser, och tusentals människor deltog i möten och studiecirkel. Det var början på en folkrörelse som visade att förändring kunde växa underifrån.

Ur den rörelsen föddes 1989 Folkrörelserådet Hela Sverige ska leva – en nationell organisation som tog vid där kampanjen slutade. Bakom bildandet stod nära hundra folkrörelser, med Sveriges Hembygdsförbund som värd. Tillsammans skapade man ett nätverk som gav de lokala utvecklingsgrupperna både styrka och inflytande.

Syftet var klart: att sprida goda exempel, stärka de lokala initiativen, bilda opinion och påverka politiken för att hela landet – alla bygder – skulle kunna leva och utvecklas.

För att rörelsen skulle få verklig förankring skapades en struktur som byggde på initiativ lokalt. På lokal nivå växte tusentals byalag och utvecklingsgrupper fram. På regional nivå bildades länsbygderåd, sammanslutningar som samordnade arbetet inom sina län, förde dialog med myndigheter och lyfte fram de lokala rösterna i större sammanhang.

Dessa länsbygderåd blev länkarna mellan gräsrotsarbetet och den nationella organisationen. De blev också arenor för erfarenhetsutbyte, utbildning och gemensamma initiativ.

I Gävleborg fick denna regionala kraft namnet X-ing – en sammanslutning av bygderörelsens grupper i länet. Här, liksom på många andra håll, blev engagemanget snabbt starkt. Nya kontakter skapades, idéer delades, och samarbeten över kommungränser växte fram. ▶

Ett nätverk som förändrade bilden av landsbygderna

Sedan starten har Hela Sverige ska leva och dess länsavdelningar varit en kraft att räkna med. Rörelsen har visat att bygdernas utveckling inte bara handlar om service och infrastruktur, utan också om demokrati, gemenskap och framtidstro.

Genom årens lopp har organisationen samlat tusentals människor i landsbygdsriksdagar, utbildningsinsatser och projekt som rört allt från lokalt företagande till digitalisering och miljö. Den har gett röst åt bygderna i den nationella debatten och inspirerat liknande rörelser i andra länder.

Tre decennier senare lever idéerna fortfarande: att utveckling skapas lokalt, att människor tillsammans kan påverka sin framtid, och att hela Sverige ska leva – i alla sina bygder.

Från nationell rörelse till regional kraft – X-ing tar form

När Hela Sverige ska leva växte fram som en nationell rörelse fick också varje län en möjlighet att forma sitt eget nav för samarbete och utveckling. I Gävleborg tog den tanken snabbt fäste. Behovet av samordning mellan byaföreningar, lokala utvecklingsgrupper och ideella krafter var tydligt. Människor i olika delar av länet delade samma drivkraft – att värna sina bygder och skapa livskraft där de själva bodde.

Ur denna vilja växte X-ing fram – länets sammanlutning för lokal utveckling och byarörelse. Namnet speglade rörelsens idé: att länka samman, att korsa gränser, att låta erfarenheter mötas. Här kunde byar, föreningar och nätverk få stöd, dela kunskap och lyfta gemensamma frågor.

*Hela Sverige
ska leva!*

Årets X-ing Gävleborg 2017

Rosenlöfs vänner, Sandvikens kommun

Vi från Rosenlöfs Vänner/Rosenlöfs Tryckerimuseum vill framföra ett varmt tack för ert fina arbete med X-ing! Vi är så glada att vi var den första föreningen att få ert fina pris "Årets X-ing!"

Ha ett härligt 30-årsfirande på lördag!

UPPSTARTEN AV X-ING GÄVLEBORG.

Från idé till kraft i hela länet (1995–1997)

NÄR X-ING TOG SINA FÖRSTA STEG i mitten av 90-talet var engagemanget starkt och behovet tydligt: landsbygderna i Gävleborg behövde en egen röst i utvecklingsarbetet. Här fanns lokala grupper som redan var i rörelse – men saknade en gemensam kraft att samla kunskap, erfarenheter och påverkan.

Byakongressen slog tidigt fast en tydlig roll: X-inga ska vara ett språkrör för länets alla landsbygder. Föreningen skulle bilda opinion, ge stöd till byagrupper, sprida information och skapa fler möjligheter till lokal utveckling.

Att organisera sig över hela länet var inte helt enkelt från början. Styrelsen var ännu inte fulltalig och formerna var under utveckling – men viljan att få

med representanter från hela länet var stark. Redan under det första året började det hända mycket. Människor möttes, lärde sig nytt och växte i sin roll som lokala utvecklingsaktörer. X-ing arrangerade utbildningar om allt från demokratiskt ledarskap och hållbar utveckling till IT och ekonomi – sammanlagt deltog runt 300 personer under 16 tillfällen.

Parallellt startades arbeten med samverkansprojekt kring postservice, kollektivtrafik, landsbygdsvägar, turism, kooperativt företagande och studiecirkelsamarbeten i hela länet.

Det fanns en stor framtidstro: att om byborna får verktygen – då tar de också kommandot över sin egen utveckling.

Det var så X-ing började:

- av övertygelsen att förändring växer där människor bor,
- av behovet av att samlas och stödja varandra,
- och av framåtandan i hundratals engagerade landsbygdsbor i hela Gävleborg.

Hela Sverige ska leva!

Uppstartsåren 1995–1997

I mitten av 90-talet tog något nytt form i Gävleborg. Lokala grupper fanns redan, men saknade en samlade kraft med modet att säga: vi vill mer för våra bygder. Med liten struktur, men stora ambitioner, började X-ing knyta samman engagerade människor i hela länet. Det handlade om att bygga en organisation samtidigt som man byggde framtidstro.

De första åren fylldes av idéer om utbildningar, mötesplatser och att ge civilsamhället en röst i frågor som rör landsbygdens livskraft. Det var en tid av prövande steg, men också av övertygelse – om att när lokalsamhällen organiserar sig, då kan de påverka sin framtid.

BILDANDET AV X-ING GÄVLEBORG.

En pionjär berättar

PELLE SVEDBERG I SEGERSTA RINGDE MIG en dag 1994 och önskade ha med mig i bildandet av en förening för landsbygdsfrågor i länet. Jag visste inte vem han var och inte vad detta kunde innebära men eftersom landsbygdsfrågor då som nu låg mig varmt om hjärtat, åkte jag till träffen i Segersta. Sverige skulle gå med i EU första januari 1995 och Pelle var övertygad om att en förening behövdes som kunde vara en samlande kraft för landsbygden i länet.

Från början var vi en mycket liten grupp som träffades på övervåningen i det nyrustade Stationshuset i Segersta. Men vi letade personer i länet som kunde vara med oss i arbetet och gruppen växte. Genom kommunernas föreningsregister hittade vi allt fler byagrupper och rätt snart såg vi behovet av att samla dem. Arne Wikegård på Länsstyrelsen lyssnade till vår önskan och var oss till stor hjälp under hösten.

Lördagen den 28 januari 1995 inbjöd Länsstyrelsen Gävleborg till en konferens på Bollnäs Folkhögskola med temat ”Hur skall vi ta vara på den lokala kraften?” Inbjudan gick till Länet byutvecklingsgrupper, Kommunrepresentanter, Kommunförbundet, Landstinget, Glesbygdsmyndigheten, Folkrorelserådet och Kooperativ utveckling. Medverkande var Roger Boman kommunalråd i Ulricehamn, Mats Åstrand landstingsråd från Ockelbo, Kurt Eriksson landsbygdsutvecklare i Ljusdal och representanter för Länsstyrelsen Gävleborg. Det blev en intressant dag där ett 80-tal personer deltog. Under dagen utsågs en interimsstyrelse för länssammanslutningen bestående av oss som redan var en aktiv grupp: Pelle Svedberg, Barbro Wäger, Birgitta Persson, Lars Linde, Per-Emil Persson och undertecknad.

Vi tog fram ett program för landsbygdsutveckling i länet med målet att Gävleborgs befolkning skulle kunna bo, arbeta, ha tillgång till service och ny teknik varhelst de var bosatta i länet. Med uppdraget följde en rad uppgifter och i det läget behövde föreningen ett namn. Alla skulle ta med förslag till junimötet som hölls på Bykrogen i Holmsveden. Jag hade tänkt på äxing, ett dialektalt namn för kvickrot. Eftersom vårt arbete på landsbygden var

en gräsrotsrörelse och vår länsbokstav X, tyckte jag att det var något att utgå ifrån. Mitt förslag togs väl emot och namnet blev äxing men med stavningen X-ing!

”När vi nu hade ett namn till föreningen, var det dags att skapa en logga.”

När vi nu hade ett namn till föreningen, var det dags att skapa en logga. Vi hade några idéer och tog hjälp utifrån. I september var loggan färdig och bestod av två bruna brädor som stod i kors och bildade ett stort X. Framför dem fanns ett långt grässtrå som böjde sig lite lätt över brädorna. Loggan trycktes på brevpapper, kuvert och togs fram som små dekaler.

I september samma år kom även första X-ing Bladet ut. Det bestod av fyra A4-sidor där den ideella föreningen X-ing presenterades liksom den interimistiska styrelsen. Vid den tidpunkten fanns 130 aktiva grupper i länet som alla arbetade för sin bygd och möjligheten att bo kvar på sin ort.

Arbetet fortsatte under vintern och vid Byakon-gressen i mars 1996 beslutades i stort sätt samma uppgifter för styrelsen som året innan: bilda opinion, ordna utbildning, sprida information, samordna, få igång fler grupper, ge råd och stöd till byagrupper och arrangera årlig byakongress. Från föreningens årsmöte den 20 april 1997 finns en verksamhetsberättelse för året innan som bland annat beskriver styrelseledamöternas olika uppdrag, en rätt imponerande läsning.

Jag är mycket tacksam för att ha fått vara med om starten och de första åren för X-ing Gävleborg och önskar alla lycka till som arbetar för vårt land genom att ta sig an landsbygdens frågor!

Gunilla Gustavsson, Holmsveden, Söderhamns kommun

Gunilla Gustavsson, Holmsveden. Foto privat.

Birgitta Persson från Enånger, en av X-ings första styrelseledamöter, visar stolt upp föreningens allra första logga – en symbol för starten på resan. Bilden togs vid en informationsträff om FMP år 2020, där Birgitta delade minnen från X-ings tidiga år.

Så här såg det allra första X-ingbladet ut.

X-ING VID MILLENNIESKIFTET.

– Ett vägval framåt

Framtidsorienterad nulägesanalys (2000)

År 2000 genomfördes en framtidsorienterad nulägesanalys av Länsbygderådet X-ing i Gävleborgs län. Syftet var att tydliggöra hur organisationen kunde utvecklas för att möta framtidens krav på ett levande och hållbart landsbygdsarbete. Bakgrunden var att X-ing, som bildats 1995 för att stärka den lokala kraften i länets bygder, nu stod inför ett nytt skede. Mycket hade byggts upp – stadgar, strukturer och ett brett medlemsunderlag – men samtidigt växte informationsflödet och risken fanns att det aktiva utvecklingsarbetet skulle trängas undan.

Analysen, som gjordes av Hans Sinclair och Ragnar Lager vid CER Education AB, beskrev både nuläge och möjligheter. Genom intervjuer med medlemmar och samarbetspartners framträdde bilden av en organisation med stark potential men också behov av förnyelse. X-ing behövde bli tydligare i sin roll, mer handlingskraftig och mer professionell för att fullt ut kunna bidra till den regionala utvecklingen.

Rapporten pekade ut vägen framåt:

- att bota strategin i de lokala behoven,
- att utveckla arbetet från informations spridning till konkret utvecklingskraft,
- och att bygga samspel med andra aktörer för gemensam nytta.

Rapporten slog fast att X-ing kunde bli ett föregångsexempel nationellt — om man tog steget från administration till offensiv utvecklingskraft.

I analysen formulerades också en vision – att X-ing skulle kunna bli en nätverksentreprenör, en kraft som fångar upp bygdernas idéer, kopplar samman människor och driver projekt som skapar sysselsättning och framtidstro på landsbygden

Så här, vid jubileet, kan vi se tillbaka på denna analys som ett viktigt vägval. Den lade grunden för X-ings fortsatta roll som brobyggare mellan bygder, kommuner och region – som en envis kvickrot som fortsätter att växa, sprida sig och göra skillnad.

Landsbygden som kraftkälla (2003)

År 2003 hade X-ing vuxit till över 240 medlemsföreningar, och varje år anslöt sig fler.

Föreningen reste runt i länet och mötte grupperna på plats. Samtalen hölls i bygdegårdar, församlingshem, bystugor och köksbord. Där lyssnade X-ing in idéer, gav råd och hjälpte grupper att komma vidare med det de ville göra för sin bygd. Rådgivningen skedde ideellt, men behovet växte snabbt. ▶

Hela Sverige ska leva!

Expansion och framtidstro 2003

Åtta år efter starten hade X-ing blivit en tydlig kraft i länet, med över tvåhundra medlemsföreningar och ett starkt nätverk. Organisationen stöttade lokala initiativ och fanns nära bygdernas arbete. Samtidigt stod landsbygderna inför nya utmaningar, men X-ing valde att se möjligheter och fortsatte driva förändring genom samverkan och mod.

X-ing började också ta större plats i regionala sammanhang. Genom medverkan i tillväxtprogram, partnerskap och rådgivande grupper blev erfarenheterna från byarna en del av besluten. Föreningen blev ett naturligt språkrör för lokala perspektiv.

Tre saker präglar denna tid:

- ett växande nätverk av byar som ville mer,
- en organisation som hittade sin roll som stöd och röst,
- och en framåtblickande kraft trots utmaningar.
- X-ing visade att landsbygden inte är något vid sidan av, utan en plats där människor lever, utvecklas och påverkar sin framtid — tillsammans.

Från idé till inflytande (2010–2011)

Åren 2010 och 2011 präglades av engagemang, utveckling och växande samarbete. X-ing Gävleborg fortsatte sitt arbete för en levande landsbygd genom att samla människor, föreningar och idéer från hela länet.

Under 2010 deltog ett stort antal föreningar i Landsbygdsriksdagen i Sunne, tre fyllda bussar med 105 deltagare från Gävleborg, tack vare ett omfattande samarbete mellan X-ing, två av länets Leaderområden och Länsstyrelsen. De lokala föreningsmötena i Hälsingland och Gästrikland stärkte gemenskapen och la grunden för nya initiativ.

År 2011 tog arbetet fart på flera fronter. X-ing medverkade i viktiga partnerskap kring regional utveckling, landsbygdsprogrammet och kommersiell service. Nya kontakter knöts med Omställningsrörelsen i både Hälsingland och Gästrikland, och arbetet med att stötta lokala utvecklingsplaner tog form.

Föreningen blickade framåt – både genom att söka värskapet för Landsbygdsriksdagen 2014 och genom att lyfta frågor om ungdomars engagemang, kvinnors företagande och framtidens landsbygder.

X-ing Gävleborg visade att samverkan och lokalt engagemang är grunden för landsbygder i rörelse.

**Hela Sverige
ska leva!**

Landsbygdens puls

Det finns en särskild rytm i landsbygden – ett lugn som bär på kraft. Här föds idéerna vid köksbordet, formas i möten på bygdegården och blir till handling genom envishet och gemenskap. När någon vågar säga “vi kan”, svarar andra “vi hjälper till”.

Under dessa år blev X-ing en del av den pulsen – ett nav där röster möttes, där drömmar fick språk och där besluten började växa underifrån. Det handlade inte bara om projekt och planer, utan om tron på människors egen förmåga att skapa framtid där de bor.

Landsbygden är ingen rest av det som varit – den är början på det som kommer. Och i den insikten fann X-ing sin styrka.

LANDSBYGDSRIKSDAGEN I SANDVIKEN 2014.

– När kraften samlades

DET STORA INTRESSET FRÅN GÄVLEBORG att skicka deltagare på landsbygdsriksdagar, särskilt till Sunne 2010, gav X-ing Gävleborg kraft att arbeta för att själva ta värdskapet för en Landsbygdsriksdag. Efter samtal med riksorganisationen, kommuner, region och Leaderområden blev det tydligt att en bred förankring krävdes.

I Ronneby 2012 tog Kenneth Nyberg emot budkaveln – Gävleborg stod som värd för Landsbygdsriksdagen 2014.

Välkommen till Gävleborg

Den 16–18 maj 2014 samlades omkring 700 deltagare från hela landet på Göransson Arena i Sandviken. Programmet var brett och öppet: seminarier, prisutdelningar och samtal streamades så att fler

kunde delta på distans, och evenemanget lyfte både europeiska perspektiv och valåret 2014.

I kommunikationen inför riksdagen betonades mötesplatsen, den lokala maten och målet att forma ett gemensamt politiskt program – och i media beskrevs Sandvikenträffen som ett nationellt stormöte för byarörelsen.

Open Space 2014 – röster från hela landet

Under Landsbygdsriksdagen i Sandviken 2014 deltog omkring 700 personer i ett gemensamt grupparbete där alla kunde bidra med idéer för landsbygdens framtid. Resultatet blev över 60 rapporter och ett trettiotal konkreta initiativ, grundade i människors egna erfarenheter och engagemang. ▶

Välkommen till Landsbygdsriksdagen 2014
16-18 maj i Göransson Arena, Sandviken

*Vad väntar du på?
Anmäl dig nu!*

LANDSBYGDSRIKSDAG
GÄVLEBORG 16-18 MAJ 2014
Gör det möjligt!

Hela Sverige ska leva!

Vad kan du göra på Landsbygdsriksdagen?

- Arbeta fram ett landsbygdspolitiskt program tillsammans med de andra deltagarna.
- Mingla runt med över tusen landsbygdsbor.
- Utmana partiledarnas visioner om landsbygden.
- Lära dig om massor av spännande projekt från Gävleborg.
- Äta god och närodlat mat.
- Ta del av fantastisk kultur från Gästrikland och Hälsingland.

Landsbygdsriksdagen är ett av de största och viktigaste landsbygdsevenemangen i Sverige. I år hålls den i Sandviken, Gävleborgs län – och eftersom det är valår kommer programmet att vara extra skarpt!

Landsbygdsriksdagen arrangeras av Riksorganisationen Hela Sverige ska leva. Läs mer på landsbygdsriksdagen.se eller på helasverige.se

Kolla oss på facebook

Ur samtalen växte en gemensam bild fram: landsbygden behöver starkare lokalt inflytande, bättre digital infrastruktur och satsningar på hållbarhet, kultur och unga.

Mot slutet av dagen genomfördes en omröstning om vilka frågor som var viktigast att arbeta vidare med. När rösterna räknats stod tre områden ut tydligt: Omställning fick flest röster, tätt följt av Mångfald och Lokal ekonomi.

Open Space 2014 blev därmed ett tydligt bevis på att kraften för förändring finns hos människorna själva – i deras vilja att samarbeta och bygga framtid tillsammans.

Hela Sverige ska leva!

Landsbygdriksdagen i Sandviken 2014

I maj 2014 samlades omkring 700 deltagare i Göransson Arena i Sandviken för ett stort Open Space-möte. Arbetet blev grunden till det landsbygdspolitiska programmet 2014–2020, med fokus på lokal delaktighet och långsiktig utveckling. Mobiliseringen stärkte stolthet och nätverk i länet och gjorde X-ings roll tydligare i dialogen med kommun, region och Länsstyrelsen. I förberedelserna växte också samarbetet med Innovationsgruppen fram – som senare ledde till Förädlingsmackapären.

Landsbygdspolitiskt program 2014

– resultatet av tusen röster

Efter Landsbygdriksdagen i Sandviken sammanställdes idéerna och slutsatserna till Landsbygdspolitiskt program 2014–2020. Underlaget kom ur de många samtalen och arbetsgrupperna från Open Space-dagen.

Programmet blev ett avstamp för det nationella landsbygdsarbetet, med fokus på lokal delaktighet, hållbar utveckling, digital infrastruktur och rätten att kunna leva och verka i hela landet. Många av frågorna – som service, bredband, unga och jämställdhet – lever vidare än idag.

För X-ing blev det ett tydligt bevis på att lokalt engagemang kan påverka nationellt och att kraften i gemenskapen når långt utanför länets gränser.

Så stärktes X-ing av Landsbygdriksdagen i Gävleborg

Mobiliseringen i hela länet skapade stolthet, nya nätverk och arbetsformer som fortsatte långt efter riksdagen. Kommuner, Region Gävleborg och Länsstyrelsen fick på ett tydligt sätt syn på X-ings roll och förmåga att samla och driva utvecklingsarbete.

Under förberedelserna växte också ett nytt samarbete fram med Innovationsgruppen från Stockholm. Ur samtalen formades Förädlingsmackapären – där X-ing bidrog med kunskap och metodik, och Innovationsgruppen med finansiering och spridning nationellt.

Spindlarna i nätet för genomförandet av Landsbygdsriksdagen 2014. Bo-Martin Carlsson, kassör, och Kenneth Nyberg, ordförande i X-ing Gävleborg.

Annelie Wählin, Österfärnebo, passar på att delta i ett grupparbete mellan passen som funktionär.

Provsmakning av trerätters middag – kockarna berättar om maten med dess lokala råvaror.

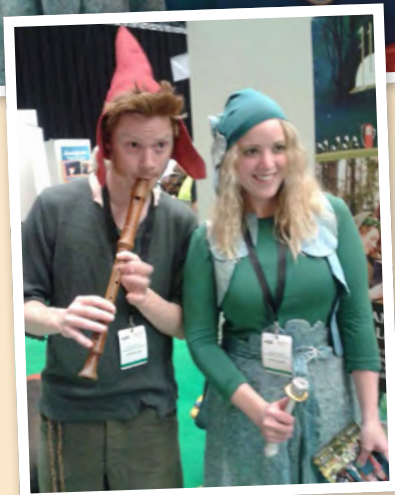

Snart fattas bara deltagarna till landsbygdsriksdagen.

Staffan Nilsson, ordförande Hela Sverige Riks, besöker Mellanfjärdens teaterförening /Trollska Skogen från Jättendal, Nordanstigs kommun.

Från mässplatsen

På arenan fanns en mässplats där besökarna kunde möta föreningar och organisationer från länets kommuner. Här deltog många av X-ings medlemsföreningar och visade upp sitt arbete, utbytte erfarenheter och knöt nya kontakter.

Några av de medverkande på mässplatsen – Landsbygdsriksdagen 2014

Entreprenörskap

- Arbetskooperativet Fixarna, Hamrånge
- Knutpunkten / Produktionsköket i Bergby
- Iggesund IK / Camp Igge
- Dellenbygdens Framtid / SenseAir
- Föreningen Jädraås Skog och Mark

Lokalt ansvar

- Lindefallets Byråd
- Bobygdens Framtid
- Svågadalens Intresseförening
- Bygderåden i Ljusdals kommun
- Nordanstigs Föreningsråd
- Dellenbanans Vänner
- Gävleborgs Fäbodförening

Samverkan

- Delsbo-, Norrbo- och Bjuråkers Hembygdsföreningar
- ALLIS – Aktiv Levande Landsbygd i Söderhamn
- Tidernas Väg
- Jungfrukusten ekonomisk förening
- Jädraås Byråd
- Färlarådet / Besöksstrategigruppen (BSG)
- Nordanstig Turism / Landskapsarkeologerna ▶

Omställning

- Omställning Gävleborg / Omställning Hudiksvall
- Växhusets Ekocentrum, Mobodarne
- Åmots Fiskevårdsområde
- Hästbo Bygdegårdsförening / Bysjöprojektet
- Gränslandet ekonomisk förening

Folkungar på Landsbygdsriksdagen lördag den 17 maj

Folkungar är ett treårigt projekt som ger barn i Gävle-Dalaområdet möjlighet att på ett lekfullt sätt möta folkmusik.

Folkungarteamet åker ut till skolorna med en instrumentbank och några riktigt bra låtar i bagaget. Vi sjunger, spelar och dansar tillsammans med barnen, som sedan får göra något nytt och eget av den traditionella musiken.

Program lördag:

2 workshops, under förmiddagen, där du och dina vänner är med och spelar.

En skolklass kommer in och arbetar med Folkungar.

Scenuppträdande där ALLA är med och spelar och Hoppsar.

Kultur & lokal identitet

- Axmar Bruk / Föreningen Hyttan
- Gävle FN-förening
- Mellanfjärdens Teaterförening / Trolska Skogen
- Loosgrufvan
- Vikingaföreningen Fafner / Årsunda Viking
- Rosenlöfs Tryckerimuseum / Rosenlöfs Vänner
- Tallbos vänner
- Kårböle Byalag
- Sörängs Byalag / Flottarleden
- Segersta Byalag
- Finnskogsteatern / "Livet på Finnskogen"
- Stiftelsen Bunges Kapell, Åmot
- Hanebo Hembygdsförening
- Lingbo Byråd
- Torsåkers Bluegrassfestival
- Föreningen Kråknäsjärnet

Barn & unga – Program på plats

- Folkungar – workshops och scenframträdande

Årets X-ing Gävleborg 2018

Trönöbygden Ekonomisk Förening, Söderhamns kommun

Utmärkelsen Årets X-ing blev ett fint kvitto på att vårt arbete gör skillnad och kan inspirera andra. Arbetet fortsätter som tidigare – för varje fråga som löses dyker en ny upp – och vi tar oss framåt, steg för steg. Vi är särskilt stolta över Trönö Brandvärn, vår äldsta och viktigaste verksamhet, som sedan starten 2001 fortsatt med oförminskad kraft och engagemang. Likaså gläds vi åt Trönögummans äppelmust, där lokala äpplen blir en uppskattad produkt som samtidigt stärker bygden ekonomiskt. För oss handlar lokal utveckling om både långsiktigt strategiskt arbete och konkreta aktiviteter som skapar glädje och tydligt värde.

Ett varmt grattis till X-ing 30 år! Tack för ert viktiga arbete för och tillsammans med landsbygderna i hela Gävleborg.

NYA TIDER, NYA VÄGAR.

– Landsbygdkraften i rörelse

Samverkan, utveckling och framtidstro (2015–2019)

Mellan 2015 och 2019 ökade verksamheten i föreningen och X-ing fick en tydligare roll, både som stöd till lokala utvecklingsgrupper och som röst i regionala och nationella sammanhang.

2015 ägnades åt att samla erfarenheter och bygga nya samarbeten. X-ing deltog i nätverk och mötesplatser runt om i landet, från servicefrågor till Landsbygdsriksdagen på Gotland, och lyfte vikten av samarbete mellan bygder, kommuner och region.

Under 2016 och 2017 fortsatte rörelsen att växa. Nätverket omfattade nu över 300 aktiva föreningar. X-ing deltog i projekt, remisser och samtal om service, digitalisering och framtidens landsbygd, och ordnade möten och utbildningar som gav både kunskap och gemenskap. Föreningen blev en naturlig samarbetspart i länet.

2018 inleddes arbetet med de två projekten Förädlingsmackapären, baserat på lokala utvecklingsplaner i både Hälsingland och Gästrikland. Projekten finansierades av Leader Gästrikbygden och Leader Utveckling Hälsingebygden. Målet var att samla bygder kring gemensamma frågor och hitta riktning utifrån den lokala kändedomen. Under samma period breddades samarbetet internationellt genom Europahuset och projekt som READ IT, GIRA och SARURE.

2019 handlade mycket om samordning och nya sätt att mötas. Zoom började användas i föreningens arbete och kontakterna inom nätverken Hela Sverige Mitt och Halva Sverige fördjupades. X-ing lyfte frågor som berörde många: byskolor, bredbandsutbyggnad, service och ungas delaktighet i utvecklingsarbetet.

Genom att hålla ihop engagemanget i bygderna och samtidigt vara del av utvecklingen regionalt och nationellt, visade X-ing Gävleborg att landsbygdsrörelsen står stark när människor arbetar tillsammans.

Hela Sverige ska leva!

I rörelse med landsbygden

X-ing Gävleborg arbetade inte bara för landsbygden – utan med den. I möten, projekt och samtal växte en ny självbild fram: landsbygden står inte vid sidan av, utan mitt i framtidens utveckling.

Genom lokal kändedom, samverkan och engagemang förvandlades idéer till handling och nätverk till rörelse.

Bygder tog makten över sin egen berättelse, och ur det växte en stolthet och framtidstro som fortfarande bär.

TVÅ FLAGGSKEPP HOS X-ING GÄVLEBORG.

Förädlingsmackapären 2018–2024

2018 startade X-ing Gävleborg arbetet med Förädlingsmackapären genom två parallella Leaderprojekt i Hälsingland och Gästrikland. Syftet var att ge bygderna stöd att ta fram egna lokala utvecklingsplaner, byggda på den lokala kunskapen om platsens möjligheter och behov.

Arbetet bestod av processledning, möten och studiecirkel där föreningar, företagare och engagerade boende samlades för att formulera visioner och konkreta steg framåt. När pandemin kom 2020 utvecklades arbetet vidare med nya moduler och kopplingar till Agenda 2030 och Lokal Ekonomisk Analys. Det blev grunden till Metoden FMP – Lokal utvecklingsplan med plusvärde (LUP+).

Totalt deltog 31 bygder i länet. I många av dem används utvecklingsplanerna idag i dialogen med kommunen och som stöd i lokala satsningar. Fler kommuner, bland annat Söderhamn, Hudiksvall och Gävle, har också tagit in arbetssättet i sina strategier.

Arbetet resulterade i fem studiehandledningar tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan, vilket gör Metoden FMP fri att använda för alla som vill driva lokal utveckling.

Förädlingsmackapären blev därmed mer än ett projekt. Det blev en regional rörelse för lokal handlingskraft – där bygderna själva formulerar sin framtid och tar steg för att nå den.

Förädlingsmackapären 2018–2024

Projektägare: X-ing Gävleborg

Leaderområden: Hälsingland och Gästrikland

Deltagande bygder: 31

Arbetsätt: Lokal utvecklingsplan (LUP+) med LEA och Agenda 2030

Ideellt arbete: ca 9 870 timmar (värde över 2 miljoner kronor)

Resultat: 27 lokala utvecklingsplaner klara

De största projekten hittills i båda Leaderområdena. ▶

Grattis till 30 år av landsbygdsutveckling!

Våra leaderföreningar vill hylla X-ings engagemang och insats för landsbygds utveckling. Under tre decennier har ni skapat möjligheter, byggt nätverk och stärkt civilsamhället – en insats som gör skillnad för många. Vi ser fram emot att fortsätta samarbeta för hållbara landsbygder i Gävleborg där många vill engagera sig i sin plats – både för nutid och framtid.

Stort grattis till jubileet! Hälsningar från Leader Gästrikebygden och Leader Utveckling Hälsingebygden

I Med och Motvind (2020–2024)

Att mötas i svåra frågor

När vindkraftsetableringar började diskuteras i flera delar av Gävleborg väcktes frågor om hur besluten fattas, hur information sprids och vilken roll som bygderna har i processen. Det handlade om behov av delaktighet och om att kunna föra samtal där olika perspektiv rymts.

Med projektet **I Med och Motvind (2020–2022)** skapade X-ing plattformar för möten mellan berörda parter: boende, föreningar, företagare, kommuner och myndigheter. Arbetet gick inte ut på att ta ställning för eller emot vindkraft, utan på att pröva former för dialog när frågor är känsliga eller väcker olika reaktioner. Erfarenheterna visade att tidig delaktighet och gemensam kunskapsgrund kan minska konfliktnivåer och stärka förtroendet mellan parter.

I Förankrad i Med och Motvind (2023–2024) fördjupades arbetet tillsammans med Länsstyrel-

sen, Högskolan i Gävle och flera kommuner. Här utvecklades verktyg för hur bygder och offentliga aktörer kan samtala och fatta beslut tillsammans, även när åsikterna går isär. Modeller för mötesledning och dialog prövades och integrerades i ordinarie arbetssätt.

När projekten avslutades 2024 fanns resultaten kvar i hur människor möts och för samtal om utvecklingsfrågor i länet. Delaktighet bygger tillit – och tillit bygger hållbar utveckling.

Projektet i korthet

Period: 2020–2024

Projekt: I Med och Motvind (IMM) & Förankrad i Med och Motvind (FIMM)

Finansiärer: Energimyndigheten & Vinnova

Samarbeten: Länsstyrelsen Gävleborg, Högskolan i Gävle, kommuner och föreningar

Fokus: Dialog, delaktighet, gemensam kunskapsgrund

Årets X-ing Gävleborg 2019

Delsbo Byråd, Hudiksvalls kommun

Att få utmärkelsen Årets X-ing var hedrande och gav ny energi i arbetet med att utveckla Delsbo och Dellenbygden. Vi är särskilt stolta över satsningen ”Delsbo – ett levande torg” som vuxit fram i samverkan under åren 2022–2025 och som bidragit till att stärka vårt varumärke:

DELSBO – KOM SOM DU ÄR! Vår erfarenhet är att engagemang och ihärdighet är avgörande för att skapa livskraft i mindre orter.

Grattis X-ing 30 år – ert arbete för lokal utveckling gör stor skillnad!

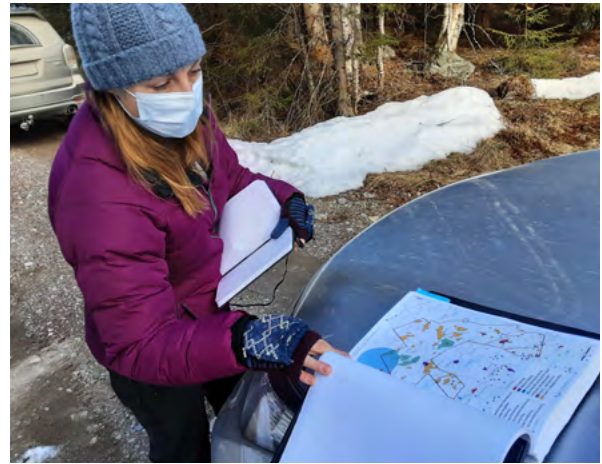
TILLSAMMANS FÖR GÄVLEBORG (2020 – 2024).

UNDER BÖRJAN AV 2020-TALET förändrades förutsättningarna snabbt. Pandemin gjorde att mycket ställdes om, men hos X-ing Gävleborg fanns en tydlig vilja att fortsätta arbetet. Digitala möten och nya arbetsätt blev vardag, och föreningen höll ihop kontakterna även när man inte kunde ses.

I denna period fortsatte utvecklingen av flera större insatser. Förädlingsmackapären och I Med och Motvind stärkte bygdernas delaktighet i lokala beslut och gav nya verktyg för samtal och gemensamma planeringar. Samarbetet med Region, kommuner och organisationer breddades, både inom länet och internationellt.

När vardagen återgick mer till det vanliga ökade fokus på hållbarhet, demokrati och jämlika villkor mellan olika delar av länet. Agenda 2030 användes som stöd i arbetet med att se sociala, miljömässiga och ekonomiska frågor tillsammans.

Under 2023–2024 avslutades projekt och nya planeringar tog vid. Men erfarenheterna och materialen finns kvar och används vidare. Med nya styrelsele-

Jenny Breslin, projektledare i Med och Motvind, gör sig iordning inför ett möte angående byggande av vindkraftspark i Sandvikens kommun. Mötet hålls på behörigt avstånd på en skogsbilväg i skogen.

damöter, uppdaterade arbetssätt och tätare kontakt med medlemsföreningarna blickar X-ing framåt mot 30-årsjubileet – med samma grundsyn som tidigare: utveckling börjar där människor bor.

Årets X-ing Gävleborg 2020

Kårböle Byalag, Ljusdals kommun

Kårböle Byalag är en ideell förening med fokus på utveckling och välmående i byn Kårböle i Ljusdals kommun. De arbetar för att skapa en attraktiv plats att bo och verka i — inte bara genom byggnader och natur, utan via sociala möten, service och delaktighet. Deras ursprungliga lokalutvecklingsplan (LUP) pekar på fyra huvudområden: trivsel, natur, service och trygghet.

Det handlar alltså inte bara om infrastruktur utan om den vardagliga livskvaliteten: hur man hjälper varandra, hur platsen fungerar i både sommar- och vintertid, och hur man kan locka människor att stanna eller flytta hit.

Hela Sverige ska leva!

När framtiden formas lokalt

De senaste åren har visat att förändringens kraft bor i det lokala. När möten ställdes in hittade människor nya sätt att mötas. När vardagen ställdes om växte nya idéer fram.

X-ing Gävleborg har under dessa år varit både samordnare och medvandrare – en röst som förenar bygd och beslut. I ett digitalt och globalt tidevarv har föreningen påmint om att hållbar utveckling börjar i den lokala kännedomen – i engagemanget, i samtalet, i gemenskapen.

Ur erfarenheterna av pandemi, projekt och partnerskap har något nytt vuxit fram: en rörelse som är lika förankrad i tradition som i framtid. När X-ing nu tar klivet in i sitt trettionde år är uppdraget tydligt – att fortsätta visa att utveckling sker där människor möts, delar kunskap och tror på sin bygd.

MÖTESPLATSEN.

- I många olika skepnader

Möte på plats i Frankrike under projektet Read-It.

Möten ska vara roligt

Årsmöte X-ing Gävleborg hos Biografteatern i Kilafors 2023.

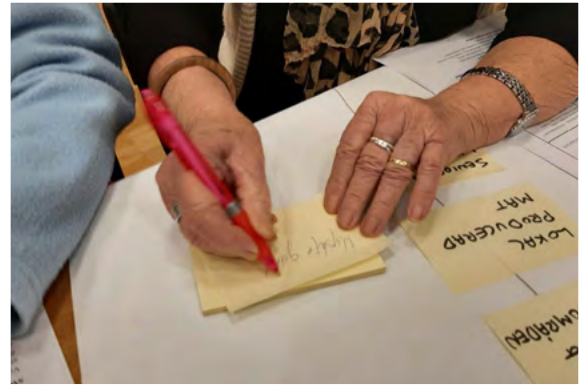
Ibland krävs det golvnya för stora idéer
– så planerades Landsbygdsriksdagen 2014.

Genom pandemin lärde vi oss att använda digitala möten som en styrka –
inte ett hinder.

Ett möte mellan deltagare från olika länder i Europa. Under projektet READ-IT, när Sverige stod som värd, besökte deltagare från övriga länder Ruinen i Skog.

Många kloka ord har fastnat på post-it-lappar. Nu gäller det att ta vara på dem – att omvandla erfarenhet till verkstad.

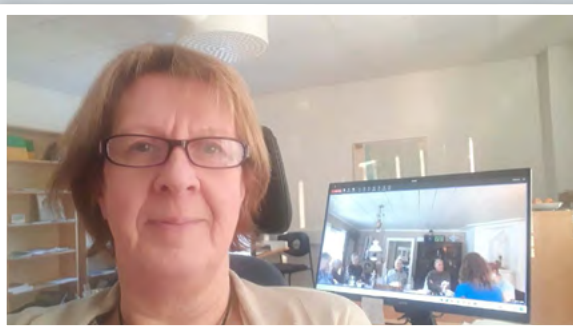
Även under promenader fortsätter diskussionerna hos oss X-ingar – rörelse och tanke i samma riktning.

Olle passar på att ta mikrofonen under resan till Landsbygdsriksdagen i Jönköping.

Under en landsbygdsriksdag sker små möten överallt, här runt ett ståbord och kaffe med go-fika.

Lärdomarna från pandemin sitter i – snuviga stannar hemma, men gemenskapen fortsätter på plats.

X-ING GÄVLEBORG.

– Mot nästa kapitel

NÄR X-ING GÄVLEBORG FIRAR 30 ÅR blickar vi både bakåt och framåt. Bakåt mot de eldsjälur som lade grunden – de som såg kraften i samarbete och trodde på bygdernas förmåga att forma sin egen framtid. Framåt mot en tid där samma idé är viktigare än någonsin: att hållbar utveckling börjar lokalt, med människor som vill, vågar och gör.

EN DEL AV EN STÖRRE RÖRELSE

Som länsavdelning inom Hela Sverige ska leva är X-ing Gävleborg en del av en nationell folkrörelse som nu tar sikte mot år 2040 – en framtid där hela Sverige verkligen lever. Riksorganisationens strategi 2025–2027, Expedition 2040, lyfter tre avgörande mål: att stärka förmågan i lokala utvecklingsgrupper, skapa bättre förutsättningar i samhällets strukturer och bygga framtidstro i hela landet.

För X-ing innebär det att fortsätta utvecklas som möjliggörare, samordnare och röst för länets bygder. Vi vill vara bryggan mellan civilsamhälle, offentlig sektor, akademi och näringsliv – och bidra till att de stora samhällsfrågorna landar i verkliga samtal och lokala lösningar.

På Hela Sverige ska levas hemsida, finns mängder av inspiration för landsbygdsambassadörer – bland annat tio Balansrapporter om allt från hållbarhet till bredband och blåljus i hela landet.

STÄRKA LOKALT – PÅVERKA BRETT

X-ing Gävleborgs verksamhetsplan för 2025 är byggd utifrån den övertygelsen. Arbetet utgår från fyra värdegrunder: demokrati, hållbarhet, mångfald och jämställdhet – med Agenda 2030 som kompass. Syftet är att skapa engagemang, delaktighet och inflytande i hela länet, och att ge våra 217 medlemsgrupper de verktyg de behöver för att driva lokal utveckling.

Under 2025 genomförs flera viktiga insatser:

Bostäder och service på landsbygden, ett internationellt samarbetsprojekt som utforskar hur människor ska kunna bo, arbeta och leva hållbart i glesbygd.

Lokal platsutveckling i Norra Mellansverige, där civilsamhället stärks för att själva kunna driva och finansiera sina utvecklingsprojekt.

Alla ska med, ett samverkansprojekt för att förena energiplanering, samhällsplanering och medborgardialog.

Nya finansieringslösningar, i partnerskap med Region Gävleborg, för att hitta långsiktiga modeller för idéburen och socialt hållbar utveckling.

Utöver projekten fortsätter X-ing att bygga nätverk, utbilda och sprida kunskap – bland annat genom XINGEN, vår medlemstidning, återkommande nätverksträffar och nya mötesplatser mellan bygder och beslutsfattare.

X-ING GÄVLEBORG

FORTSATT VERKSAMHET HOS X-ING GÄVLEBORG.

Vår medlemstidning XINGEN

Det som en gång var ett enkelt nyhetsblad har med tiden blivit medlemstidningen XINGEN., som idag ges ut fyra gånger om året. Tidningen lyfter frågor som berör våra medlemsföreningar och deras bygder, och berättar om det arbete som görs lokalt.

Här ryms både större samhällsfrågor och vardagsnära berättelser. Genom reportage och samtal från olika delar av länet synliggörs hur människor tar ansvar, samarbetar och utvecklar sina platser. Det bidrar till att hålla samman länets bygder och skapa igenkänning och gemenskap.

XINGEN. rör sig mellan det lilla och det stora: konkreta exempel från bygderna och bredare beskrivningar av de strukturer som påverkar dem. På så sätt får läsaren både överblick och fördjupning.

Tidningen är också en tydlig del av X-ings uppdrag: att stärka det lokala engagemanget, inte ersätta det. XINGEN. är en plats för kunskap, erfarenhetsutbyte och stolthet över det arbete som görs runt om i Gävleborg.

Det är vår gemensamma röst – och ett fönster ut mot allt som händer i bygderna.

SENASTE NUMRET AV XINGEN.

Det senaste numret av XINGEN. visar vad som händer just nu i länets landsbygder. Den här gången lyfter vi bland annat Kooperation, beredskap och lokal platsutveckling – frågor som många av våra medlemsföreningar arbetar med i praktiken.

Vi berättar om det nya samarbetet med Coompanion Gävleborg kring kooperativ utveckling, och om projekten Visit Village, Coming Staying Living och Lokus, där föreningar och boende fortsätter att skapa framtidstro på sina platser.

Hos X-ing Gävleborg är vi mitt i en tid av aktivitet. Styrelsen har skrivit insändare, deltagit i beredskapsdagar och börjat förbereda 30-årsjubileet. Kontakter tas, idéer testas, och samtalen fortsätter. Tonen i tidningen är densamma som alltid: nära vardagen, med fokus på det som görs tillsammans.

Årets X-ing Gävleborg 2021

Utomskogens Bygdegårdsförening, Bollnäs kommun

Utmärkelsen Årets X-ing blev en glädjande överraskning som stärkte engagemanget i bygden. Vår förening bildades 2013 och samlar i dag tio småbyar med stor ideell kraft. Vi har rustat bygdegården steg för steg och är stolta över att ha drivit frågan om upprustningen av länsväg 663, där samverkan mellan boende, Trafikverket och kommunen ledde till att arbetet kunde starta våren 2024. I dag har vi en levande mötesplats med marknader, musikkvällar och aktiviteter som binder bygden samman. För oss är gemenskapen grunden – att visa respekt, samarbeta och alltid dela en kopp gott fika.

Stort grattis X-ing 30 år! Tack för att ni stöttar och stärker landsbygdernas engagemang!

Bussresor till Hela Sveriges Landsbygdsriksdagar

BUSSRESAN ÄR EN DEL AV MÖTET.

X-ing Gävleborg har under lång tid lagt stor vikt vid att vara med på riksorganisationens Landsbygdsriksdagar. Vi har rest tillsammans sedan början av 2000-talet, och för många av oss har det blivit något av en tradition. Riksdagarna hålls vartannat år, och ”om inte varje gång så nästan varje gång” har Gävleborg varit ett av de län som dyker upp med flest deltagare.

Ett exempel som många fortfarande minns är Landsbygdsriksdagen i Sunne 2010. Då var vi 105 personer från Gävleborg – 86 lokala eldsjälar och 19 representanter från region, kommunerna och Länsstyrelsen. Där Leader Gästrikebygden och Leader Utveckling Hälsingebygden stod för kostnaderna.

På våra bussresor möts människor som både känner varandra och sådana som aldrig setts förut, men samtalen kommer igång fort. Ofta handlar det om något som pågår hemma: en idé, ett projekt eller något man vill förändra. Där blandas erfarenheter, skratt, nyfikenhet, kaffe i pappmugg och ibland ganska skarpa diskussioner – men alltid i en anda

av att vilja något tillsammans. Det är just det som är styrkan med de här resorna.

På hemresan är det ofta lite tröttare i bussen, men desto mer fylld med nya idéer och mer energi. ”Det här tar vi med oss hem” brukar någon säga, och så börjar det om.

JASSÅ, DU ÄR EN X-ING?

När vi sedan deltar på själva Landsbygdsriksdagen finns Gävleborg med typ överallt. Vi sitter på seminarier, arrangerar egna seminarier, lyssnar, ställer frågor, delar våra erfarenheter och knyter kontakter som leder vidare långt efter att riksdagen är slut. På hemvägen är det nästan alltid någon som berättar att de fått frågan: ”Jaså, du är en X-ing?”

VILL DU FÖLJA MED PÅ RESAN BAKÅT I TIDEN?

På vår hemsida hittar du samtliga nummer av XINGEN. Här kan du läsa berättelser, se bilder och ta del av erfarenheter från tidigare Landsbygdsriksdagar — och där kommer även framtida resor fortsätta dokumenteras.

NÄSTA RESA GÅR TILL SKELLEFTEÅ I VÄSTERBOTTEN MAJ 2026.

Jönköping 2022. Röda mattan rullas ut för länets landsbygdsambassadörer som är med på bussen. Här en delegation från Bollnäs kommun med Abdullahi Cadaani i täten. Idag är Abdullahi kommunalråd i Bollnäs kommun.

X-ingar på plats i Jönköping 2022. Foto X-ing arkiv.

Gruppen på oss X-ingar som deltog i Örnsköldsvik 2018.

Vår buss agerar även mötesplats under dagarna på plats då den ofta får en "hopp on-hopp off - funktion" eftersom den rullar mellan hotell och olika programpunkter.

Kommunbygderåd – en röst i varje kommun

X-ING GÄVLEBORG SER KOMMUNBYGDERÅDEN som en nyckel för levande och delaktiga bygder.

Ett kommunbygderåd (KBR) samlar de lokala utvecklingsgrupperna inom en kommun och fungerar som länk mellan bygderna och kommunen. Genom dialog, samarbete och gemensamma initiativ stärks både lokalt inflytande och kommunal förståelse för landsbygdernas frågor.

X-ING ARBETAR FÖR ATT VARJE KOMMUN i vårt län ska ha ett aktivt kommunbygderåd.

I dag finns råd eller nätverk i sex kommuner – och målet är att alla tio ska omfattas.

När bygder och kommuner möts i gemensam utveckling växer både engagemang och framtidstro.

BYGDEUTVECKLING MED METODEN FMP.

Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg har under projektnamnet Förädlingsmackapären utvecklat Metoden FMP+. X-ing och Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg har tillsammans tagit fram studiematerialet för Metoden FMP+ och utformat pedagogiska studieplaner som ett led i att göra kunskapen tillgänglig för fler. Studiematerialet finns nu redo för användning inom lokala studiecirkel i hela landet.

Studiematerialet ger bygden verktyg och vägledning till gemensamt arbete i både större och mindre grupper. Genom kunskapsinhämtning av bygdens omvärld leder arbetet fram till en tydlig beskrivning av er bygds nuläge med resurser, möjligheter och viljeinriktning. Det skriftliga resultatet av ert arbete blir en genomarbetad lokalekonomisk analys med plusvärde som ni kan använda i dialog med er kommun eller andra aktörer.

Att jobba med lokal utveckling i sin hembygd leder ofta in på både krokiga och långa vägar. Ofta är det just det som ger ert resultat och era visioner både bred förankring och en hållbar framtid. Att arbeta tillsammans på detta sätt är både roligt och berikande, och ger så mycket mer än en lokal utvecklingsplan. Det stärker känslan av gemenskap, framtidstro, motståndskraft och beredskap. Vi hoppas att det blir mycket kaffe på er resa för det är just runt fikabordet som de goda idéerna brukar dyka upp.

Hurra för X-ing Gävleborg!

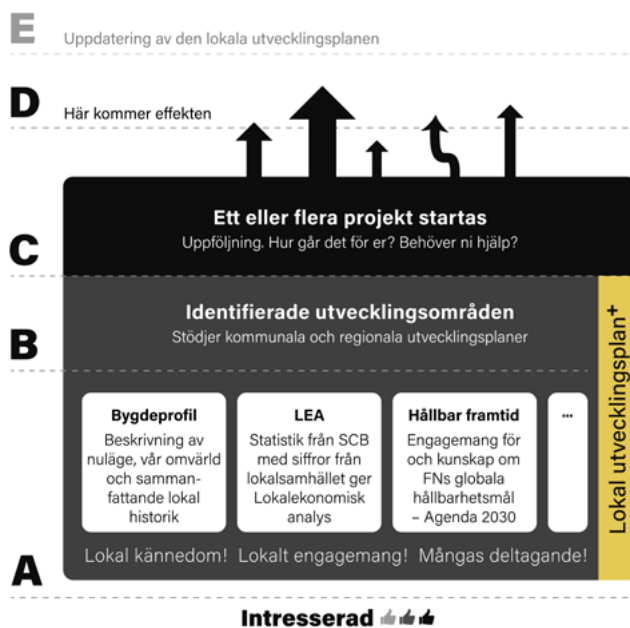
Vi på Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg vill också passa på att önska Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg ett stort och jublande grattis på 30-årsdagen! Vi hoppas och tror att ni vill fortsätta höja rösten för landsbygden och civilsamhällets stora betydelse i vår del av landet. Ni är en stark röst som behövs i det rådande samhällsklimatet.

 **Studieförbundet
Vuxenskolan**

X-ING GÄVLEBORG

LUP+ via Metoden FMP

VILL NI UTVECKLA ER BYGD?

Kontakta oss på Studieförbundet Vuxenskolan så hjälper vi er att komma igång! Vi tillhandahåller studiematerialet och finns som stöd för er under processens gång. Tillsammans anpassar vi studiecirklens upplägg och innehåll utifrån er kontext och förutsättningar.

Bästa hälsningar,

Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg
Ida Danielsson & Lisa Andersson,
regionala verksamhetsutvecklare
Jens Öst, nationell utvecklingsledare
www.sv.se/avdelningar/sv-gavleborg/kontakta-oss

VIKTEN AV ATT JOBBA MED LOKAL UTVECKLINGSPLAN!

GÄVLE OCH SÖDERHAMN VISAR VÄGEN FÖR LOKAL UTVECKLING

I Gävle har man valt en rak och handlingskraftig väg till lokal utveckling. Genom den så kallade Ytterområdessatsningen avsätter kommunen fem miljoner kronor varje år – direkt ur skattemedlen – för att stärka utvecklingen i sina ytterområden. Här slipper ideella föreningar krångliga ansökningar och långa väntetider. I stället läggs fokus på samarbete, delaktighet och framtidstro.

En central del i satsningen är arbetet med lokala utvecklingsplaner, framtagna av invånarna själva tillsammans med kommunen. På så sätt blir satsningen djupt förankrad i de lokala behoven och idéerna – en modell som många andra kommuner sneglat på.

Även Söderhamn har tagit fasta på kraften i lokalt engagemang. Som länets andra kommun att fördela särskilda utvecklingsmedel har man infört den så kallade kommundelspengen – 600 000 kronor per år under tre år. Uppdraget att fördela medlen har gått till Kommunbygderådet Allis, som arbetar efter devisen ”inga vita fläckar”. Det betyder att alla delar av kommunen ska omfattas av lokala utvecklingsplaner, så att ingen bygd hamnar utanför tillgången till enkla medel till sin bygds lokala utveckling.

Årets X-ing Gävleborg 2022

Långheds Bygdeförening, Ovanåkers kommun

Utmärkelsen Årets X-ing kom som en glad överraskning och gav både stolthet och ny kraft. Vi är särskilt stolta över vår förmåga att ställa om och skapa uppskattade aktiviteter även när förutsättningarna förändras – som när vår vanliga julmarknad under pandemin blev ”julmarknad på hjul”, ett rullande tomteland som spreds glädje och värme genom hela bygden. För oss är gemenskapen och glädjen i att göra saker tillsammans själva grunden för lokal utveckling – att fira tillsammans ger ork att fortsätta skapa.

Stort grattis X-ing 30 år!
Ert engagemang gör skillnad och ger oss kraft att fortsätta utveckla landsbygden tillsammans. Hurra!

EN EFFEKT EFTER PROJEKTET FÖRÄDLINGSMACKAPÄREN!

Årets X-ing Gävleborg 2023

Hassela Hembygdskommun, Nordanstigs kommun

Att få utmärkelsen Årets X-ing gjorde oss både glada och stolta och blev ett fint kvitto på allt det ideella arbete som läggs ned. Det gav oss möjlighet att stanna upp, se värdet av det vi gör och gå vidare med ny energi. Vi är särskilt stolta över att – trots att vi är få – kunna genomföra stora och uppskattade arrangemang som midsommarfirandet och Hasselastämman, samt vårt fina samarbete med Hasselagården (UGGA) och Hassela IF där människor i olika åldrar deltar och bidrar.

För oss handlar det om engagemang, att dela uppgifter och att synas tillsammans.

Varma gratulationer till X-ing – och här ser vi fram emot minst 30 år till!

Anders och Carla Lagnebjörk, äger och driver idag Lingbo Lanthandel.

HEM TILL LINGBO – FRÅN DRÖM TILL UPPFYLLD ÖNSKAN

Efter tre års engagerat arbete med en lokal utvecklingsplan växte initiativet ”Hem till Lingbo” fram – och det hela slutade i succé.

Gruppen skickade ut en enkät till 450 Lingbobor med frågan: Vad vill du allra helst ha i byn? Svaret var tydligt – **en egen butik**.

Bland eldsjälarna fanns Anders Lagnebjörk, nyinflyttad från Stockholm, som snart tänkte på idén att återuppväcka den gamla butiken **Hedmans livs** vid väg 272. Efter mycket arbete, gemenskap och envishet kunde butiken invigas den **8 juni 2025** – en solig lördag fylld av sång, musik och köpglada kunder.

I dag kan Lingboborna handla dygnet runt, beställa varor digitalt och betala med Swish. Butiken har blivit en symbol för vad lokal vilja och samarbete kan åstadkomma.

Men utvecklingen stannar inte där. Nästa steg är en kurs i digital trygghet – att våga och kunna använda dagens teknik. **2026 blir ett spännande år i telefonins tecken** – och i Lingbo fortsätter framtiden att ta form, tillsammans.

Inger Andren, Lingbo-bo och eldsjäl.

Årets X-ing Gävleborg 2024

Österfärnebo Sockens utvecklingsgrupp, Sandvikens kommun

Utmärkelsen Årets X-ing kom som en glad överraskning och gjorde oss stolta över det arbete som sker både i det lilla och i de större, långsiktiga frågorna. Bland våra insatser värdesätter vi särskilt våra återkommande arrangemang och det inkluderande mottagandet under flyktingvägen 2014–2016. Vi har också, tillsammans med lokala krafter, byggt ett utegym för hela bygden. Att lyfta och fira även små framsteg skapar stolthet och ger kraft vidare.

Härligt go i Färnebo! Grattis X-ing 30 år – vi ser fram emot fortsatt lärande och utveckling tillsammans.

GRATTIS PÅ JUBILEET!

HELA
SVERIGE.

Hela Sverige
ska leva!

ATT GRATULERAR EN JUBILAR är alltid roligt, extra roligt när det är en organisation som idogt arbetat under många år och stått upp för de värden som Hela Sverige skall leva, vilar på.

X-ing Gävleborg har under alla år bidragit inte bara till sitt läns utveckling utan också till arbetet nationellt och internationellt. För att lyckas med detta kärvs idoga och brinnande eldsjälur som ser vad som behöver göras och gör det. Vi har genom åren sett många goda exempel på detta.

Förädlingsmackapären är ett sådant. Namn är viktiga ibland. Förädlingsmackapären har nog satt sig i alla våra länsavdelningar som ett begrepp på hur man kan jobba för sin bygds utveckling. Många har tagit inspiration från den och jobbat med sina lokala utvecklingsplaner.

NI har också vart en föregångare i arbetet med vindkraftsetableringar och hur bygden måste få vara med på ett tidigt stadium för att kunna påverka

Foto: Irene Oskarsson

Erik A Eriksson, Irene Oskarsson ordföranden Hela Sverige ska leva.

utvecklingen. Detta är bara ett par exempel på allt som vi kunnat följa genom åren.

Något som också är ett gott bidrag till X-ings arbete är den tidning som görs fyra gånger om året, mycket innehållsrik och läsvärd också för andra än de som bor i Gävleborg.

Med dessa rader vill vi utbringa ett stort LEVE och önska er många arbetsrika år framöver.

Årets X-ing Gävleborg 2025

Järvsörådet, Ljusdals kommun

Utmärkelsen Årets X-ing kom som en varm och hedrande överraskning och vi känner stor stolthet över allt det arbete som sker varje dag i Järvsö, både i det lilla och det långsiktiga. Vi vill särskilt lyfta vårt Greenteam-arbete som pågått under många år tillsammans med Destination Järvsö och Ljusdals kommun, liksom det nya Blomstrar-arbetet i samverkan med ett flertal lokala aktörer och föreningar. Genom att samla krafter, skapa engagemang och fortsätta samarbeta bygger vi ett Järvsö som blomstrar – nu och framåt. Vår övertygelse är tydlig: Tillsammans gör vi skillnad.

Stort grattis på jubileet, ni fyller en väldigt viktig del av allt landsbygdsarbete i vårt avlånga land och vi får kraft av er. Så stort grattis till ert fina arbete!

LOKAL FÖRANKRING.

Styrelsen för X-ing Gävleborg 2025.

Sophia – Gysinge, Marikka – Vallsbo, Kenneth – Åmot,
Micke – Torsåker, Staffan – Alfta, Jenny – Loos,
Olle – Lindefallet, Karin – Vallsta, Ola – Njutånger,
Mats – Inaängarna

OM ARBETET BAKOM DENNA SKRIFT.

DEN HÄR JUBILEUMSSKRIFTEN HAR VUXIT FRAM steg för steg – ur berättelser, dokument, minnen och samtal. Vi har bläddrat i verksamhetsberättelser från 1996, 2003, 2011 och 2015–2024, läst material från Hela Sverige ska leva och X-ing Gävleborgs hemsidor. Vi råkade komma över en framtidsorienterad nulägesanalys från år 2000 samt använt oss av Hela Sveriges strategi 2025–2027.

Samtidigt finns en tappad tid i dokumentationen. Under de första åren saknas delar av verksamhetsberättelserna, även om arbetet var omfattande. Därför betyder det mycket att vi har fått tillgång till den allra första verksamhetsberättelsen, och dessutom ett brev skrivet i nutid av en person som satt med i den allra första styrelsen. Brevet ger en levande återblick, skriven med både minne och eftertanke – en röst som knyter ihop dåtid och nutid.

Mycket av det viktigaste har också kommit fram genom samtal: erfarenheter, envishet, humor, sam-

arbete och den gemensamma viljan att göra skillnad där man bor. Sådant som sällan syns i protokoll, men som bär själva rörelsen.

Den här skriften blir till både ett tack för det som varit och ett avstamp framåt. Spännande att se vad som kommer via X-ing Gävleborg under de närmaste åren.

Att få vara med och skriva denna skrift har verkligen varit ett ”memory-lane” ett bra bra sätt att få minnas, förstå och se hur långt vi kommit – och samtidigt blicka framåt mot det som ännu är på väg att börja växa.

STORT TACK till er som delat med er av era kunskaper om åren med Hela Sverige ska leva X-ing Gävleborg; Gunilla Gustavsson Holmsveden, Barbro Wäger Bollnäs, Kenneth Nyberg Åmot, Lena Husén Hudiksvall/Gävle, Olle Persson Lindefallet, Jenny Breslin Loos och Helena Näslund Rengsjö.

MOT FRAMTIDEN

X-ing Gävleborg på fortsatta äventyr

FRAMTIDEN KRÄVER MOD, NYFIKENHET OCH SAMARBETE. När X-ing Gävleborg går in i sitt trettionde år handlar det om att fortsätta stötta det arbete som redan pågår i länet. Utvecklingen sker lokalt, där människor bor. X-ings roll är att samla erfarenheter, skapa kontaktytor och föra lokal kännedom vidare till länets kommuner, Region Gävleborg, Länsstyrelsen och nationella aktörer.

Arbetet framåt bygger på tre delar som hänger ihop: att stärka det lokala arbetet genom rådgivning, studier och processstöd som ger medlemmarna verktyg för planering och genomförande; att påverka kommunal, regional och nationell nivå genom forum för dialog kring frågor som service, bostäder, vägar och samhällsplanering; samt att bygga sammanhang och nätverk där möten och samarbeten håller kunskap levande och människor hittar varandra över gränser.

X-ing Gävleborg finns med och stärker processen utan att styra den. Framåt handlar arbetet om långsiktighet: att säkra delaktighet, underlätta samarbete och se till att beslut tas tillsammans med alla som berörs.

Bild: Lena Husén

Hos X-ing Gävleborg kan vi mycket, vi gör mycket, och vi vill ännu mer – tillsammans är vi oslagbara!

UPPTÄCK HUR LANDSBYGDEN I GÄVLEBORG RÖR SIG FRAMÅT.

– Från dialog till handling

Besök helasverige.se/gavleborg och se hur lokal kraft blir skillnad, engagemang blir förändring och visioner blir verklighet.

X-ING GÄVLEBORG

Tillsammans gör X-ings 217 medlemsföreningar, styrelse och arbetsgrupper verklig skillnad för landsbygdsutvecklingen i hela Gävleborgs län.